

8.10 Działania takie muszą uwzględniać rezultaty badań przeprowadzonych w tej dziedzinie przez naukowców uczelni wyższych.

8.11 EKES zaleca Komisji, by informowała powszechnie o podejmowanych działaniach i poddała je publicznej debacie, w szczególności poprzez publikację zielonej księgi -niezbędnej podstawy dla opracowania instrumentu wspólnotowego, który zostanie uznany za najbardziej odpowiedni.

8.12 EKES jest świadomy faktu, że wniesienie tego istotnego wkładu w realizację wewnętrznego rynku usług finansowych

możliwe będzie jedynie wtedy, gdy Państwa Członkowskie wykażą zdecydowaną wolę polityczną wspierania inicjatywy harmonizacji prawa umów ubezpieczeniowych.

8.13 EKES wzywa Parlament Europejski do przyłączenia się do niniejszej inicjatywy oraz przyznanie jej odpowiedniego priorytetu w politycznym planie działania przez ponowne wyrażenie poparcia dla idei harmonizacji imperatywnych przepisów części ogólnej prawa umów ubezpieczeniowych.

Bruksela, 15 grudnia 2004 r.

Przewodnicząca

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Anne-Marie SIGMUND

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie Turystyka i sport: przyszłe wyzwania dla Europy

(2005/C 157/02)

Dnia 29 stycznia 2004 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny na podstawie art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego postanowił sporządzić opinię w następującej sprawie: Turystyka i sport: przyszłe wyzwania dla Europy

Sekcja ds. Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, uchwaliła swą opinię dnia 10 listopada 2004 r. Sprawozdawcą był Patricio Pesci.

Na 413 sesji plenarnej w dniach 15-16 grudnia 2004 r. (posiedzenie z dnia 15 grudnia 2004 r.) Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 144 do 1, przy 2 głosach wstrzymujących się, przyjął następującą opinię:

Wstęp

Rozwój ludzi, miast i społeczności uwarunkowany jest wymianą i dzieleniem pozytywnych wartości opartych na szacunku dla innych oraz zachęcających do kształtowania wzajemnego zrozumienia, tolerancji, gościnności i woli wymiany zdobytych doświadczeń oraz planów na przyszłość.

W coraz szybciej rozwijającym się społeczeństwie charakteryzującym się głębokim stopniem zachodzących zmian społecznych, geopolitycznych i technologicznych, w którym postępowi materialnemu musi towarzyszyć rozwój wartości, kwestią zasadniczą wydawałoby się wykorzystywanie wszelkich nadarzających okazji, zarówno dużych, jak i drobnych, do wzmacniania i upowszechniania tych wartości.

Sektory turystyki i sportu stanowią naturalne nośniki wzmacniania i upowszechniania wartości. Same w sobie są one działaniami społecznymi i kulturalnymi, ale również i gospodarczymi oraz są ze sobą ściśle powiązane, dzieląc pewną liczbę wspólnych wartości — dociekliwość intelektualną, otwartość na zmiany i naukę oraz wyrównanie płaszczyzny dla konkurencji.

Turystyka i sport mogą również przyczyniać się do osiągnięcia celów Strategii Lizbońskiej, która zakłada uczynienie z Europy do roku 2010 najbardziej konkurencyjnej gospodarki świata opartej na wiedzy. Wzrastające oddziaływanie gospodarcze tych sektorów jest właściwie kołem napędowym gospodarki w państwach UE.

Przyjęcie projektu Traktatu Konstytucyjnego, który, po raz pierwszy, uznaje turystykę za obszar podlegający kompetencji UE, powinno dodać jeszcze dodatkowo wagi wkładowi wnoszonemu przez oba te sektory. EKES postrzega to jako pierwszy i zasadniczy krok ku opracowywaniu, wspieraniu i koordynacji polityki turystycznej na szczeblu europejskim i z zadowaniem przyjmuje włączenie do wspomnianego powyżej tekstu konstytucyjnego artykułu dotyczącego sportu.

1. Wprowadzenie

1.1 Turystyka i sport są dwoma sektorami, które będą coraz bardziej przyczyniały się do dobrobytu gospodarczego Europy oraz jej dobrobytu społecznego w przyszłości. Ich kluczowa rola jest powszechnie uznawana na całym świecie.

1.2 Państwa i społeczności coraz częściej postrzegają je jako kluczowe kanały upowszechniania pozytywnych wartości i przesłań oraz rozwoju gospodarki, charakteryzujące się trwałością społeczną i ekonomiczną.

1.3 Sport zawsze przyciągał wielu ludzi, którzy kierowani wspólną pasją często podróżują w celu kibicowania zawodom sportowym organizowanych zarówno na dużą, jak i na małą skalę.

1.4 Obecnie turystyka oferuje dostęp do dużej różnorodności atrakcji sportowych, które cieszą się, zwłaszcza w ostatnich latach, ogromnym powodzeniem, wspomagając czasami ożywienie obszarów, które znajdują się w stanie częściowego lub głębokiego zastoju gospodarczego ⁽¹⁾.

1.5 Niektóre centra sportowe stały się więc ośrodkami turystycznymi i na odwrót, co powoduje narastające powiązanie obu tych dziedzin i wzajemne odkrywanie w sobie nowych szans na świadczenie usług i rozwój.

1.6 Doprowadziło to do wzrostu atrakcyjności poszczególnych miejsc nie tylko wśród młodych (oraz nie takich młodych) ludzi, lecz również wśród osób niepełnosprawnych, które mogą wreszcie czerpać większą i nieznaną sobie dotychczas przyjemność z wakacji powiązanych ze sportem.

1.7 Czteryście jedenastcie milionów osób odwiedziło Europę w 2002 r., co odpowiada ponad 5 % PKB i podnosi udział Europy w światowym rynku turystyki do około 58 %. Jednakże WTO (Światowa Organizacja Turystyki) ocenia, że udział Europy w światowym rynku turystyki spadnie do 46 % do 2020 r., pomimo niemal podwojonej do tego czasu liczby turystów, co zostanie spowodowane konkurencją ze strony nowych obszarów.

1.8 W ramach niniejszej opinii EKES poparł publiczne przesłuchanie w Rzymie na temat „Turystyka i sport: przyszłe wyzwania dla Europy”, w której uczestniczyli wiodący włoscy i europejscy przedstawiciele sektora turystyki i sportu oraz szefowie komórek ds. turystyki i sportu w Komisji Europejskiej. Przeprowadzono wartościową debatę, która zaowocowała wieloma sugestiami i tematami do przemyśleń ⁽²⁾.

1.9 W oparciu o publiczne przesłuchanie w Rzymie oraz z uwagi na fakt, że tegoroczny Światowy Dzień Turystyki WTO (27 września 2004 r.) poświęcono tematowi „Sport i turystyka: dwie żywotne siły wzajemnego zrozumienia, kultury i rozwoju społeczeństw” EKES określił kilka punktów debaty nad przyszłą, bardziej zintegrowaną polityką analizy i działania w obu sektorach.

⁽¹⁾ Dobrym przykładem tego procesu jest Turyn, który, dzięki zbliżającym się w 2006 r. zimowym igrzyskom olimpijskim i paraolimpijskim, ożywia opuszczone obszary przemysłowe oraz wykorzystuje nowe obszary podmiejskie, pobudzając lokalną gospodarkę we wszystkich sektorach.

⁽²⁾ Publiczne przesłuchanie w sprawie turystyki i sportu: przyszłe wyzwania dla Europy odbyła się w CNEL (Narodowej Radzie Gospodarki i Pracy) w Rzymie dnia 22 kwietnia 2004 r.

1.10 Europa, która już w 2004 r. będzie gospodarzem mistrzostw Europy w piłce nożnej w Portugalii oraz XXVIII Igrzysk Olimpijskich i paraolimpijskich w Grecji, w ciągu następnych pięciu lat ma również gościć serię innych wydarzeń sportowych, co spowoduje ogromny ruch turystyczny i gospodarczy. Będzie to niepowtarzalna szansa dla wszystkich rejonów turystycznych w Europie, ponieważ turyści zagraniczni podróżować będą po całym kontynencie.

2. Turystyka i sport: przyszłe wyzwania dla Europy

2.1 Dlatego też w nadchodzących latach światowe środki masowego przekazu będą przez długie odcinki czasu skupiać uwagę na Europie. Unia Europejska będzie przy tych okazjach w centrum zainteresowania mediów ⁽³⁾, na różne sposoby i na różnych szczeblach. Dyskusja o Europie, przynajmniej na wysokim szczeblu, będzie przebiegała w kontekście politycznym, społeczno-kulturalnym, turystycznym i oczywiście sportowym.

2.2 Ten okres, kiedy odbywać się będą ważne imprezy sportowe, musi więc być postrzegany przez społeczeństwo europejskie nie tylko jako szansa gospodarcza, lecz przede wszystkim jako okazja do przemyśleń oraz do upowszechniania wartości kulturalnych i społecznych sprzyjających wzrostowi i trwałemu rozwojowi.

2.3 Wydarzenia te w sposób oczywisty stwarzają olbrzymią okazję do opracowywania i wdrażania działań szkoleniowo-edukacyjnych dla obywateli Państw Członkowskich oraz szerzej rozumianego świata. Na szczególne uwzględnienie zasługuje przy tym młodzież oraz osoby w mniejszym stopniu zintegrowane z tkanką społeczną, jak na przykład osoby niepełnosprawne.

2.4 W odniesieniu do konkurencyjności sektora turystycznego, nadchodzące lata, które obfitować będą w ważne imprezy sportowe, mogą stanowić dużą szansę dla Europy, dzięki nim będzie ona bowiem w stanie zidentyfikować i przeprowadzić działania rynkowe związane z wysokiej jakości infrastrukturą hotelową oraz świadczeniem usług w sposób stabilny.

2.5 W skład Unii Europejskiej wchodzi obecnie 25 państw, ze wszystkimi korzyściami, jakie fakt ten niesie dla 450 milionów mieszkańców nowej Wspólnoty. Dlatego też pojawi się duża liczba dostępnych celów turystycznych, osób chcących podróżować, sportowców oraz imprez, które w najkrótszym możliwym czasie będzie trzeba włączyć do programów i wycieczek europejskich.

⁽³⁾ Zob. przypis 3.

3. Turystyka i sport: dwuczłonowa strategia dla Europy

3.1 Turystyka jest dziedziną gospodarki promującą pokój, wspierającą integrację między narodami i ułatwiającą w ten sposób pokojowe współistnienie charakteryzujące się tolerancją i wzajemnym szacunkiem.

3.2 Wiadomo już, że turystyka może pomóc w podwyższeniu standardów życia milionów ludzi na całym świecie, wspierając sprawiedliwszy rozwój gospodarczy, z którego korzystać będzie więcej ludzi.

3.3 Wywiera ona również znaczny wpływ na zatrudnienie. W Europie ponad dwa miliony przedsiębiorstw działa w tym sektorze zatrudniając ponad 8 milionów ludzi, nie licząc personelu pomocniczego.

3.4 W rzeczywistości natura turystyki jest wielosektorowa i ma większy potencjał tworzenia miejsc pracy niż inne gałęzie przemysłu.

3.5 Tym niemniej, jest to również sektor bardziej wrażliwy na spowolnienie gospodarcze, kryzysy międzynarodowe i czynniki sezonowe, co oznacza, że wkład turystyki w zatrudnienie jest w dłuższym okresie ograniczony. Jednak turystyka niezmiennie wykazuje pewną tendencję do ogólnej odporności dzięki bogactwu oferowanych produktów, których różnorodność rekompensuje oddziaływanie problemów strukturalnych i ilościowych oraz pozwala sektorowi na ich absorpcję.

3.6 Wyzwaniem w nadchodzących latach będzie stworzenie i utrzymanie stabilnych pod względem społecznym i gospodarczym ram obejmujących Europę 25 Państw Członkowskich, eliminujących wszelkie formy wykluczenia społecznego. Turystyka, sport i kultura muszą zostać udostępnione w sposób praktyczny dla wszystkich ludzi tak, aby mogli z nich korzystać, przy zachowaniu koniecznych ułatwień dla najbardziej poszkodowanych grup społecznych.

3.7 Komisja Europejska zarysowała już ten proces w komunikacie z listopada 2001 r. zatytułowanym „Współpraca na rzecz przyszłości turystyki europejskiej”⁽¹⁾ oraz w późniejszym komunikacie z listopada 2003 r. zatytułowanym „Podstawowe kierunki utrwalania europejskiej turystyki”⁽²⁾. W chwili obecnej chodzi o to, aby pomysły przedstawione w tych dokumentach przełożyć na język praktyki.

3.8 Jednakże, jeśli celem jest turystyka wysokiej jakości, musi ona zostać zintegrowana z innymi sektorami przemysłu i/lub rolnictwa w społeczeństwie. Sport, który charakteryzuje się bogactwem wartości, kultury, przepisów i zasad, jest wymarzoną partnerem dla promowania trwałego wzrostu na wszystkich szczeblach.

3.9 Sport, podobnie jak turystyka, jest obecnie niezbędnym sposobem zajęcia czasu wolnego i, jednocześnie, kołem napę-

dowym wzrostu społecznego i rozwoju gospodarczego o ogromnym potencjale.

3.10 Wartości, które promuje i które, jak wiadomo, mają swoje źródła w pierwszych greckich igrzyskach olimpijskich w VIII w. p.n.e., mają duże znaczenie w polityce szkolenia młodzieży i coraz wyraźniej są w niej uwzględniane.

3.11 Gospodarczy wymiar sportu w ostatnich latach nadmiernie zyskał na znaczeniu. Duże imprezy sportowe stały się ogólnymi miejscami spotkań społecznych na dużą skalę, niosącymi przesłanie i promującymi wartości we wszystkich grupach wiekowych na świecie.

3.12 Imprezy sportowe wytworzyły również nowe formy turystyki, które łączą w sobie tradycyjne wakacje z okazją do uprawiania konkretnej dyscypliny sportowej. W tym rozumieniu, duże imprezy służą jako katalizator i zachęcają ludzi do zajmowania się nowymi dyscyplinami.

3.13 Sport z jednej strony wykorzystuje infrastrukturę i usługi turystyczne, zaś z drugiej stymuluje turystykę, która w sposób znaczący korzysta na wydarzeniach sportowych odbywających się w ośrodkach turystycznych, co pokazuje na przykład liczba osób podróżujących, aby uczestniczyć w mistrzostwach świata w piłce nożnej lub igrzyskach olimpijskich; szczególnie znaczenie ma w tym kontekście promocja wizerunku państwa-gospodarza, którą można realizować podczas tego rodzaju imprez.

3.14 Niniejsza opinia uwzględni przede wszystkim, choć nie wyłącznie, najważniejsze imprezy sportowe, które, mówiąc ogólnie, przynoszą europejskim ośrodkom turystycznym największe zyski oraz korzyści kulturalne i społeczne, a także stanowią dla nich najlepszą reklamę.

3.15 W największym uproszczeniu, „duże imprezy sportowe” należy rozumieć jako wydarzenia mogące przyciągnąć znaczącą liczbę turystów, którzy nocują w miejscu docelowym przyczyniając się w ten sposób do rozwoju gospodarki turystycznej.

3.16 Duże imprezy mogą stanowić okazje do podkreślania wartości, form zachowań i praktyk które mogą później zostać zastosowane i rozwinięte poprzez liczne imprezy organizowane na szczeblu lokalnym⁽³⁾.

3.17 Niemniej jednak, złożone powiązania pomiędzy turystyką i sportem stanowią jedynie część szerszej sieci obejmującej również sektory społeczny, kulturalny i ekologiczny. Współczesny turysta zainteresowany jest coraz bardziej zróżnicowanymi formami spędzania urlopu zaspokajających potrzeby rekreacyjne, kulturalne i sportowe zarazem.

⁽¹⁾ COM(2001) 665 final

⁽²⁾ COM(2003) 716 final

⁽³⁾ Lokalne zawody, turnieje międzyszkolne i amatorskie, regionalne imprezy sportowe, światowe igrzyska uniwersyteckie itp.

4. Szczebel instytucjonalny

4.1 W przeszłości, jedyną podstawą prawną dla wspólnotowej polityki turystycznej był art. 3(u) Traktatu WE, który zawierał ogólne odniesienie do działań w obszarze turystyki. Dla sektora o tak dużym znaczeniu dla gospodarki w wielu państwach UE było to znaczące ograniczenie w dochodzeniu do prawdziwej europejskiej polityki turystycznej.

4.2 Turystyka jest ze swojej natury faktycznie wielosektorowa: obejmuje prawie wszystkie sektory przemysłu i usług oraz wymaga prowadzenia efektywnej ekonomii skali zarówno w odniesieniu do zarządzania regionalnego, jak i do stojących za nim procesu decyzyjnego i politycznego.

4.3 Jednakże, zwłaszcza od 1999 r., instytucje wspólnotowe wykazują nowe i rosnące zainteresowanie turystyką⁽¹⁾. EKES monitorował aktywnie tę nową tendencję i z dużym zadowoleniem przyjmuje włączenie postanowienia *ad hoc* w sprawie turystyki do Konstytucji Europejskiej⁽²⁾.

4.4 Ten kamień milowy oznacza koniec długiej i czasami szkodliwej marginalizacji turystyki i zapewnia konieczne warunki uznania tego sektora i jego oficjalnego włączenia do polityki UE.

4.5 EKES wyraża nadzieję, że turystyka będzie odtąd mogła liczyć na rzeczywiste ukierunkowane, konkretne europejskie działania, programy i inicjatywy. W związku z tym wzywa do utworzenia jednolitego organizmu zarządzającego na szczeblu wspólnotowym opartego na wzorze agencji europejskich dla poszczególnych sektorów⁽³⁾.

4.6 W każdym razie EKES z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie przez Unię Europejską prac nad polityką turystyczną promującą wszechstronny trwały rozwój⁽⁴⁾.

4.7 Jeśli chodzi o europejską politykę dotyczącą sportu, to opiera się ona szeregu kluczowych dokumentów, do których należą m. in. Europejska Karta Sportu (1992), Traktat z Amsterdamu, który zdefiniował społeczne znaczenie sportu i deklaracja załączona do Traktatu z Nicei, który wyznaczył sportowi konkretną pozycję wśród różnych innych kompetencji Wspólnoty.

(1) W tym europejski plan działań na rzecz zatrudnienia w turystyce z 1999 r., komunikat Komisji z dnia 13 listopada 2001 r. ws. współpracy na rzecz przyszłości europejskiej turystyki, uchwała Parlamentu Europejskiego z dnia 14 maja 2002 r., uchwała Rady z dnia 21 maja 2002 r. ws. przyszłości europejskiej turystyki oraz komunikat Komisji z listopada 2003 r. ws. wytycznych dla stabilności turystyki europejskiej.

(2) Art. I-16 i art. III-181a (sekcja 3A).

(3) Na przykład, Europejska Agencja Oceny Produktów Medycznych, Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, Europejska Agencja Bezpieczeństwa Żywności, Europejska Agencja Ochrony Środowiska itp.

(4) EKES wziął udział w tym procesie wydając opinię z inicjatywy własnej w sprawie społecznie trwałej turystyki dla wszystkich (Dz.U. C 32 z 5.2.2004), pomyślaną jako wkład do przyszłych działań.

4.8 Po części dzięki sile rozpędu, którą nadał szczyt w Nicei, sport otrzymał należne mu miejsce w Konstytucji dla Europy przyjętej w czerwcu 2004 r., gdzie poświęcone zostały mu konkretne postanowienia⁽⁵⁾.

4.9 Dla uwypuklenia społeczno-oświatowej wagi sportu Komisja uznała rok 2004 Europejskim Rokiem Edukacji poprzez Sport. Jest to sposób na ściągnięcia uwagi na ten sektor oraz na sfinansowanie w szkołach i placówkach oświatowych w całej Unii projektów dotyczących szkoleń, szerzenia wiedzy i rozwoju.

4.10 Inicjatywa ta, dysponując ograniczonymi tylko środkami, zachęciła jednak także do mobilności studentów, umożliwiając im zwiedzanie miejsc położonych daleko od ich miejsca zamieszkania i zaspokajając zarówno ich pragnienie podróży i odkrywania nowych miejsc, jak i ich chęć uprawiania sportu.

4.11 Sposób integracji turystyki, sportu i kultury jest jednym z wyzwań, którym musimy sprostać w nadchodzących latach, aby wzmocnić europejską gospodarkę i wspomóc podwyższenie jakości życia wszystkich obywateli.

4.12 Nabiera to znaczenia priorytetowego w świetle wspomnianych już celów lizbońskich, które muszą, niezależnie od wszystkiego, uwzględniać zmieniającą się sytuację gospodarczą państw UE w celu zapewnienia trwałego, stabilnego wzrostu i rozwoju.

4.13 Można przeprowadzić specjalne warsztaty podczas Europejskiego Forum Turystyki oraz Europejskiego Forum Sportu oraz podjąć innowacyjne inicjatywy promowane jako część szerszego procesu tworzenia na szczeblu europejskim nowatorskiej strategii mającej na celu integrację sektorów turystyki, sportu i kultury. Innowacyjne inicjatywy mogłyby obejmować wymianę studentów, kampanie podnoszące świadomość mające na celu włączenie turysty sportowego do kulturalnego i społecznego życia miejsca, w którym odbywa się impreza sportowa, lub kursy rozwijające nowe umiejętności itp. Z tej perspektywy zasadnicze znaczenie ma włączenie zarówno społeczeństwa obywatelskiego, jak i przede wszystkim sektora prywatnego.

4.14 Prawne uznanie tych dwóch sektorów — turystyki i sportu — w projekcie Traktatu Konstytucyjnego jest zasadniczym krokiem ku osiągnięciu założonych celów, w szczególności zaś w odniesieniu do promocji i rozwoju konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich działających w obu sektorach.

5. Bezpieczeństwo i olimpijskie zawieszenie broni

5.1 Jak wspomniano powyżej, nadchodzące lata będą pełne imprez sportowych, zaś miliony ludzi z całego świata przybędą, by wziąć w nich udział.

(5) Art. I-16 i art. III-282 (sekcja 4).

5.2 Ten okres dalekich podróży, dużych imprez sportowych i szerokiej obsługi medialnej budzi pilną potrzebę przyjrzenia się kwestiom bezpieczeństwa. Kwestie te muszą zostać poruszone w sposób odpowiedzialny, bez wzbudzania niepotrzebnego niepokoju, lecz przy wprowadzeniu wszelkich działań zapobiegawczych i obserwacyjnych koniecznych dla zapewnienia niezakłóconego przebiegu każdej z imprez sportowych.

5.3 Czynnikiem decydującym przy organizowaniu dużych imprez sportowych są w tym kontekście współpraca i odpowiednio wczesne ustanowienie wspólnych strategii działania.

5.4 Bezpieczeństwo musi więc zawsze towarzyszyć organizacji wydarzeń w nadchodzących latach i w zasadniczym stopniu musi się opierać na działaniach prewencyjnych.

5.5 Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 6 września 2000 r. przyjęło deklarację, której punkt 10 mówi: „Wzywamy państwa członkowskie do przestrzegania olimpijskiego zawieszenia broni, zarówno indywidualnie, jak i zbiorowo, zarówno w chwili obecnej, jak i w przyszłości oraz do wspierania Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego w jego wysiłkach mających na celu promowanie pokoju i zrozumienia międzyludzkiego poprzez sport i ideę olimpijską”.

5.6 Zarówno ostatnia Rada Europejska z Brukseli (12 grudnia 2003 r.), jak i Parlament Europejski (1 kwietnia 2004 r.), wystąpiły z podobnym apelem. W szczególności, Parlament Europejski z zadowoleniem przyjął powołanie przez MKOl (Międzynarodowy Komitet Olimpijski) Międzynarodowej Fundacji na rzecz Olimpijskiego Zawieszenia Broni, organizacji mającej na celu promowanie idei pokoju i zrozumienia poprzez sport.

5.7 Jako wkład do debaty na temat bezpieczeństwa, EKES podkreślił potrzebę promowania olimpijskiego zawieszenia broni jako uniwersalnego przesłania odnoszącego się do wydarzeń sportowych na całym świecie w nadchodzących latach. Utrzymuje on, że sport może przyczynić się do upowszechniania kultury dialogu i zwiększania szans na spotkania międzyludzkie.

6. Zintegrowana trwałość

6.1 Jak wspomniano powyżej, między turystyką i sportem powstają złożone więzi mające oddziaływanie społeczne, gospodarcze i ekologiczne. Zależności te są nawet bardziej złożone dla imprez przeprowadzanych na dużą skalę.

6.2 Przy organizacji tego rodzaju imprez należy uwzględnić wszystkie aspekty zrównoważonego rozwoju, tj. kwestie społeczno-kulturalne, gospodarcze i ekologiczne. Wytyczne dla

zrównoważonej turystyki przyjęte przez Komisję Europejską we wspomnianym powyżej komunikacie w sprawie podstawowych kierunków działania na rzecz zrównoważonej turystyki europejskiej⁽¹⁾ ocenionym w opinii EKES w sprawie ogólnie dostępnej i stabilnej społecznie turystyki muszą znaleźć zastosowanie dla sportu i miejsc z nim związanych⁽²⁾.

6.3 W wymiarze społeczno-kulturalnym, impreza sportowa powinna, przede wszystkim, stanowić okazję do kształtowania tożsamości i wymiany kulturalnej. Proponuje się więc wspieranie inicjatyw i wydarzeń mających charakter turystyczno-sportowy i obejmujących kilka regionów różnych państw europejskich (na kształt programu Interreg).

6.4 Ze społeczno-gospodarczego punktu widzenia należałoby wskazać, że największą uwagę przy organizacji wydarzenia trzeba poświęcić społeczności lokalnej. Wszelkie usługi i infrastruktura winny być zaplanowane przy uwzględnieniu przyszłego ich wykorzystania przez mieszkańców. Społeczność lokalna musi zostać również obrona za punkt odniesienia przy tworzeniu miejsc pracy oraz realizacji szkoleń związanych z planowanym wydarzeniem.

6.5 Opracowano już modele pomiaru potencjału danych lokalizacji i odnośnych usług w kontekście trwałości ekologicznej i innych kryteriów. Byłoby właściwym promować upowszechnianie tych modeli i ich stosowanie w obszarach wydarzeń sportowych, głosząc, jak zostało to już powiedziane, ideę podejścia zintegrowanego o trzech standardach: społeczeństwo, gospodarka i środowisko.

6.6 Planowanie, zarządzanie i rozwijanie modeli tych wydarzeń musi więc zostać określone i być promowane w celu maksymalizacji korzyści i wartości dodanej, zwłaszcza dla regionu i społeczności gospodarza, który zawsze odczuwa niekorzystne rezultaty takich wydarzeń, a jedynie w rzadkich wypadkach — znaczące przychody.

6.7 Wydarzenia sportowe na dużą skalę mogą stanowić szansę rozwijania wysokich umiejętności i wiedzy eksperckiej, co może również mieć wartość dla miejsc związanych ze sportem i obszarów turystycznych w średnim i długim okresie w odniesieniu do tworzenia infrastruktury i odpowiadania na potrzeby gości. Mogą one również służyć upowszechnianiu najlepszych praktyk w dziedzinie zintegrowanego zarządzania turystyką i sportem.

6.8 Organizowanie złożonych wydarzeń wymaga wstępnego określenia potencjalnych konfliktów pomiędzy społecznością lokalną a przyjezdnymi w kontekście wykorzystania środków, usług i infrastruktury oraz ich jakości.

⁽¹⁾ COM(2003) 716 final

⁽²⁾ Dz.U. C 32 z 5.02.2004.

6.9 Konieczna będzie ścisła współpraca pomiędzy osobami zajmującymi się promocją, organizatorami, przedstawicielami społeczności lokalnej, przedstawicielami użytkowników końcowych oraz przedstawicielami interesariuszy społecznych, a także ogólnie pomiędzy wszystkimi stronami.

6.10 Wydarzenia sportowe muszą zostać włączone do średnio- i długoterminowego planowania dla ich lokalizacji oraz państw gospodarzy. W szczególności należy rozważyć wpływ, jaki będą one miały na ogólny wizerunek obszaru turystycznego/miejsca imprezy sportowej.

6.11 Dobrze wiadomo, że sezonowa natura turystyki stanowi często barierę dla jej rozwoju. Wydarzenia sportowe pomagają jednak również prowadzić przez cały rok politykę rozwoju turystyki oraz gospodarki turystycznej, maksymalizując dochody i zapewniając stabilne, długoterminowe miejsca pracy.

6.12 Warto ustanowić bieżący system monitorowania obecnych i przyszłych doświadczeń, który pomoże określić model doświadczeń dla planowania i zarządzania imprezami sportowymi i który uwzględni w pełni opisane powyżej czynniki społeczne, ekologiczne i gospodarcze. W szczególności, wydaje się przydatne monitorowanie wykorzystania obiektów oraz wykorzystania struktur i usług powołanych do obsługi konkretnego wydarzenia po jego zakończeniu.

6.13 Ogólnie, EKES podkreśla możliwość podjęcia środków, działań i zaleceń ustanowionych w wieloletnim programie na rzecz trwałej turystyki w Europie poprzez utworzenie Agencji 21 na rzecz sportu i najpopularniejszych lokalizacji imprez sportowych.

6.14 Dobre praktyki i pozytywne doświadczenia planowania i zarządzania wydarzeniami sportowymi w wymiarze turystycznym muszą być systematycznie gromadzone, rozpowszechniane i organizowane w celu największego możliwego powodzenia organizacji przyszłych dużych imprez w UE.

7. Turystyka, sport i kształcenie

7.1 EKES ponownie podkreśla potrzebę wzmocnienia na wszystkich szczeblach celu szkolenia i edukacji jako części polityki sportowo-turystycznej.

7.2 O podejście takie apelowano również w deklaracji w sprawie cech szczególnych sportu załączonej do konkluzji Rady Europejskiej z Nicei z grudnia 2000 r., która podkreślała, że „Wspólnota musi ... uwzględnić społeczne, oświatowe i kulturowe funkcje charakterystyczne dla sportu w celu poszanowania i rozwoju kodeksu etyki i solidarności mającego zasadnicze znaczenie dla zachowania jego roli społecznej”.

7.3 Integrowanie i promowanie pozytywnych wartości wspólnych dla turystyki i sportu może stanowić skuteczny sposób integrowania społeczności, miejscowości i państw.

7.4 Seria imprez rozpoczęta w 2004 r. nabiera więc jeszcze większego znaczenia ze względu na proponowany cel wykorzystania dużych wydarzeń, które będą się cieszyły olbrzymim zainteresowaniem mediów oraz uwagą ze strony instytucji jako nośników rozpowszechniania zasad i wytycznych treningu.

7.5 Skoro UE rozszerza się o 10 nowych członków, takich możliwości będzie coraz więcej. Wykorzystanie sieci środków masowego przekazu umożliwi rozszerzenie i dzielenie się z nowymi Państwami Członkowskimi projektami oświatowymi mającymi na celu zapoznanie z Unią i jej mieszkańcami oraz wymianę wartości opartych na duchu sportu, uczciwej konkurencji i walki.

7.6 Kluczowymi wartościami, które można rozwijać i przekazywać, są między innymi tolerancja, otwarte i przyjazne nastawienie oraz otwarcie na wymianę między różnymi narodami i grupami etnicznymi. Wymiana tych wartości w Unii Europejskiej będzie wymagać: a) odpowiedniego kształcenia w szkołach i kształcenia dorosłych dla osób pracujących w dziedzinie sportu i turystyki i b) intensywnej wymiany doświadczeń, która powinna być promowana. Podróżujący turyści mają wymagania odnośnie wymienionych wartości.

7.7 Szczególny nacisk w odniesieniu do sportu i turystyki należy położyć na upowszechnianie zasady prawa wszystkich grup społecznych — zaś w szczególności grup słabszych: młodzieży, osób starszych, osób niepełnosprawnych — do uprawiania różnych dyscyplin sportu i uczestnictwa w imprezach sportowych w tych dyscyplinach.

7.8 Jak zapisano we wspomnianej już deklaracji w sprawie cech szczególnych sportu, załączonej do konkluzji Rady Europejskiej z Nicei z 2000 r., „dla osób niepełnosprawnych fizycznie lub psychicznie, podejmowanie aktywności fizycznej lub sportowej zapewnia szczególnie korzystne możliwości rozwijania własnych talentów, rehabilitacji, integracji społecznej i solidarności...”.

7.9 Działania te, mające na celu przyniesienie korzyści najsłabszym grupom społecznym, muszą zostać wdrożone przez rządy centralne oraz organy lokalne, federacje narodowe, kluby i stowarzyszenia sportowe, kluby amatorskie i szkoły.

7.10 Szkoły są najbardziej podatnym gruntem dla rozpowszechniania pozytywnych wartości i rozwijania wzajemnego zrozumienia, ponieważ zależność pomiędzy sportem, turystyką a edukacją daje się najlepiej wykorzystać, jeśli działania takie podejmuje się począwszy od dzieci w wieku szkolnym.

7.11 Stąd proponuje się dalsze ułatwianie przemieszczania się uczniów oraz ich wymiany poprzez organizację imprez sportowych obejmujących okazje zapoznania się z lokalną kulturą i życiem.

7.12 Proponuje się również zwiększenie współpracy między Państwami Członkowskimi szczególnie w dziedzinie wymiany informacji o najlepszych praktykach, w tym włączenie turystów sportowych do życia kulturowego i społecznego społeczności goszczących imprezy sportowe, zarówno w celu ograniczenia przemocy i nietolerancji wszelkiego rodzaju, jak i dla stworzenia okazji wzajemnego rozwoju.

7.13 Warto by było również upewnić się, czy istnieje potrzeba kursów rozwijających nowe umiejętności konieczne dla organizacji imprez sportowych i turystycznych uwzględniających wszystkie aspekty wzrostu społecznego, zintegrowanej i zrównoważonego rozwoju, komunikacji i marketingu, które są związane z turystyką.

8. Wnioski wstępne

8.1 Turystyka i sport mogą stać się laboratoriami rozwoju, wymiany i dzielenia pozytywnych wartości, inspirowanych szacunkiem dla innych i ukierunkowanych na wzajemne zrozumienie, tolerancję i akceptację. Dziedziny te w sposób naturalny są przystosowane do realizacji takich zadań, zaś ich rola nabiera szczególnej wagi w kontekście społeczeństwa, które jest coraz bardziej dynamiczne i naznaczone głębokimi zmianami społeczno-kulturalnymi, geopolitycznymi i technologicznymi.

8.2 Turystyka i sport mogą przyczyniać się również znacząco do osiągnięcia celów wyznaczonych w Strategii Lizbońskiej. Ich rosnące oddziaływanie gospodarcze może stać się rzeczywistym kołem napędowym gospodarki Unii Europejskiej, zwłaszcza jeśli w pełni wykorzystane zostaną szanse na rozwój i upowszechnienie umiejętności związanych z tymi dwoma sektorami.

8.3 Włączenie turystyki i sportu do końcowej wersji Konstytucji Europejskiej stanowi historyczny punkt zwrotny dla obu sektorów. EKES wyraża obecnie nadzieję na rozpoczęcie znaczącej aktywności na szczeblu wspólnotowym w tych dwóch obszarach i sugeruje zastosowanie otwartej metody koordynacji dla zapewnienia wymiany umiejętności i wiedzy oraz wymiany doświadczeń i porównań na szczeblu europejskim.

8.4 Sport i turystyka są dwoma złożonymi, odrębnymi sektorami; dlatego bardzo trudno jest badać je równocześnie i

dokonywać porównań gospodarczych i społecznych między nimi. Mając to na uwadze EKES proponuje utworzenie **wspólnej europejskiej agencji monitorującej** oraz banku danych dla potrzeb zbierania i klasyfikowania wiedzy i sprawdzonych praktyk oraz rozpowszechniania ich w Państwach Członkowskich w celu promowania rozwoju w tych dwóch sektorach.

8.5 EKES wyraża również nadzieję, że Unia Europejska promować będzie **analizy i badania naukowe** umożliwiające na szczeblu europejskim analizę porównawczą oddziaływania społecznego, gospodarczego i ekologicznego połączenia turystyki ze sportem.

8.6 Rozprzestrzenienie kultury powszechnego dostępu do turystyki i sportu oraz formułowanie polityki mającej na celu wspieranie tej kultury musi stanowić priorytet dla wszystkich działań rozwojowych w obu sektorach, uwzględniając potrzeby słabszych grup społecznych — młodzieży, osób starszych i osób niepełnosprawnych — oraz grup, które nie posiadają dużych zasobów finansowych. Mając to na uwadze EKES widzi potrzebę kampanii kształtującej świadomość faktu, że dostępność i zrównoważony charakter są koniecznymi warunkami zwiększającymi konkurencyjność podmiotów rynkowych.

8.7 Proponuje się utworzenie **europejskiej agencji turystyki** odgrywającej rolę gwaranta specyfiki tego sektora, analizującej jego problemy, ustanawiającej potencjalne linie rozwoju oraz określającej innowacyjne instrumenty zrównoważonego rozwoju, które powinny zostać włączone do środków strukturalnych UE.

8.8 Turystyka i sport są zjawiskami wielowymiarowymi i złożonymi o wielkim potencjale rozwoju. Niniejsza opinia podtrzymuje potrzebę horyzontalnej integracji tych sektorów na szczeblu europejskim, tak aby przedmiotowy potencjał mógł zostać wykorzystany zarówno w obszarze społeczno-ekonomicznym, jak i kulturalnym. Ponadto EKES podkreśla potrzebę zwracania nieustannej uwagi na zrównoważony charakter wdrażania proponowanych działań, zarówno w świetle wymienionych powyżej aspektów, jak i w rozumieniu ekologicznym.

8.9 EKES zatytułował niniejszą opinię *Deklaracja z Rzymu w sprawie turystyki i sportu*, aby nadać jej wyższą rangę i szerzej ją upowszechnić na wszystkich istotnych imprezach turystycznych i sportowych na szczeblu europejskim.

Bruksela, 15 grudnia 2004 r.

Przewodniczący

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Anne Marie SIGMUND